

HOẠT ĐỘNG TỪ THIỆN XÃ HỘI CỦA PHẬT GIÁO BÌNH DƯƠNG (HIỆN TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP)

Thạc sĩ Dương Hoàng Lộc

(Trường Đại học KHXH&NV TpHCM)

I. Đặt vấn đề

Hoạt động từ thiện- xã hội là một trong những hoạt động quan trọng, nổi bật của Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương trong nhiều năm qua. Hoạt động này không những thu hút sự tham gia của giới tăng ni, phật tử mà còn mở rộng đến nhiều tầng lớp nhân dân trong tỉnh. Vì vậy, tìm hiểu hoạt động từ thiện -xã hội của Phật giáo Bình Dương nhằm để đánh giá và phân tích hiện trạng hoạt động này của tỉnh hội, đồng thời góp phần hiệu thêm chức năng xã hội của Phật giáo trong điều kiện hiện nay. Qua đây, có thể giúp cho hoạt động này của Phật giáo Bình Dương ngày hiệu quả hơn và là một nguồn lực hỗ trợ cho những đối tượng có hoàn cảnh khó khăn, các đối tượng chính sách xã hội trên địa bàn tỉnh trong tương lai. Từ đó, Phật giáo Bình Dương sẽ là một tổ chức xã hội cùng hỗ trợ với chính quyền địa phương thực hiện tốt chính sách an sinh xã hội, phù hợp với yêu cầu sự phát triển bền vững trong điều kiện hiện nay.

II.Hoạt động từ thiện xã hội-một hình thức thể hiện chức năng xã hội của Phật giáo

Phật giáo, ngay từ buổi đầu hình thành, đã thể hiện tinh thần cứu khổ cứu nạn cho chúng sanh. Trong giáo lý của đức Phật, Lục độ (bố thí, trì giới, nhẫn nhục, tinh tấn, thiền định, trí huệ) là con đường dẫn đến sự giác ngộ, mà điều đầu tiên phải thực hiện được là thực hành bố thí. Ngoài ra, giáo lý Phật giáo cũng quan niệm con người cần có lòng từ, bi, hỷ, xả (Tứ vô lượng tâm), đây là nhân tố chủ yếu giúp phát triển tâm từ bi, hạnh cứu khổ, đưa đến việc định hướng cho mọi hoạt động của Phật giáo cho con người và vì con người¹. Trong quan niệm của Phật giáo, những việc làm như phóng sanh, tu phước, làm việc thiện chính là con đường để giúp con người có được một cuộc sống bình an, thoát khỏi tai họa.

¹ Trần Hồng Liên, *Tìm hiểu chức năng xã hội của Phật giáo Việt Nam*, Tp.HCM, Nxb. Tp.HCM, 2010, trang 39.

Việt Nam là một quốc gia nông nghiệp, đời sống con người phụ thuộc nhiều vào tự nhiên, thường xuyên gồng mình chống chọi với thiên tai, sự xâm lược của nhiều thế lực ngoại bang. Nên khi vào Việt Nam, tinh thần vì chúng sinh của Phật giáo nhanh chóng hòa quyện cùng những triết lý sống của người dân: “*Lá lành đùm lá rách*”, “*Thương người như thể thương thân*”, “*Một miếng khi đói bằng một gói khi no*”,....Hay thậm chí là: “*Dù xây chín bậc phù đồ, không bằng làm phúc cứu cho một người*”. Chính vì vậy mà có nhận định: “*Trong giai đoạn Phật giáo là hệ tư tưởng thống trị, nó đã góp phần đưa lại cho giai cấp cầm quyền một đường lối trị quốc có nhiều điểm tiến bộ. Đó là thái độ khoan dung, độ lượng, chia sẻ và cảm thông chung, có thái độ sống hướng đến tha nhân, vì tha nhân*”². Bởi thế, từ trước đến nay, Phật giáo Việt Nam luôn thể hiện tinh thần nhập thế hành đạo, thường xuyên tổ chức các hoạt động từ thiện-xã hội nhằm giúp đỡ những mảnh đời bất hạnh trong xã hội.

Hoạt động từ thiện- xã hội không chỉ là sự thể hiện tinh thần từ bi, cứu khổ cứu nạn của tín đồ Phật giáo mà còn là một biểu hiện quan trọng chức năng hỗ trợ xã hội của Phật giáo. Ở góc nhìn Tôn giáo học, chức năng hỗ trợ xã hội được hiểu: “*Dù ít hay nhiều, con người thường phải đối mặt với khó khăn, hiểm nguy, thất bại, thiên tai, bệnh tật,... cái chết của những người thân thuộc, yêu quý và cái chết của chính bản thân mình. Trong những lúc như thế, cuộc sống con người rất dễ bị tổn thương và trở nên vô nghĩa, niềm tin tôn giáo giúp cho con người khó bị rơi vào tuyệt vọng hơn. Một số tôn giáo còn cung cấp cho con người những biện pháp cầu nguyện, cúng bái thần linh trong niềm tin rằng cúng bái thần linh trong niềm tin rằng những việc làm như vậy sẽ giúp cải thiện được tình hình*”³. Ở đây, chức năng hỗ trợ xã hội không chỉ dừng lại ở sự giúp đỡ con người bằng các liệu pháp tinh thần như cúng bái, cầu nguyện, tin tưởng,..., mà còn biểu hiện qua những hành động mang tính thực tiễn, cụ thể nhất là sự hỗ trợ vật chất của các tôn giáo. Không chỉ có Phật giáo, các tôn giáo lớn trên thế giới nói chung và ở Việt Nam nói riêng cũng thể hiện rõ nét

² Nguyễn Đức Lữ (chủ biên), *Lý luận về tôn giáo và chính sách tôn giáo ở Việt Nam*, Hà Nội, Nxb.Tôn giáo, 2007, trang 129.

³ Trần Hồng Liên, *Tìm hiểu chức năng xã hội của Phật giáo Việt Nam*, Tp.HCM, Nxb. Tp.HCM, 2010, trang 14.

điều này. Ngoài ra, đây còn được xem là một trong những nguồn vốn xã hội quan trọng⁴. Ở đây, vốn xã hội được biểu hiện rõ nhất với các hoạt động an sinh xã hội ngay trong bản thân từng cộng đồng, thông qua việc giúp đỡ những người nghèo khó, góp phần duy trì mạng lưới xã hội, cùng nhau gắn kết để góp phần vào việc nâng cao chất lượng sống của họ. Phật giáo- một tổ chức xã hội mang tính rộng rãi ở Việt Nam sẽ là nguồn vốn xã hội quan trọng, tham gia trong các hoạt động từ thiện xã hội để hỗ trợ người dân, góp phần trong việc xây dựng hệ thống an sinh xã hội của quốc gia. Vì vậy, trong thời gian tới, theo người đứng đầu chính phủ nước ta- Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng: *“An sinh xã hội và phúc lợi xã hội có bản chất xã hội sâu sắc gắn kết hữu cơ giữa quyền lợi và trách nhiệm của mỗi người với mỗi đơn vị, cộng đồng và toàn xã hội. Cùng với việc nâng cao vai trò, chức năng và tăng thêm nguồn lực của Nhà nước, phải thực hiện chủ trương “các chính sách xã hội được tiến hành theo tinh thần xã hội hoá”. Phải huy động các nguồn lực của toàn xã hội để nâng cao an sinh xã hội và phúc lợi xã hội. Tiếp tục hoàn thiện cơ chế chính sách nhằm mở rộng sự tham gia của mọi chủ thể vào cung cấp ngày càng nhiều hơn với chất lượng tốt hơn các dịch vụ công cộng. Tạo điều kiện thuận lợi để mọi người dân đề cao trách nhiệm, nâng cao năng lực và tham gia thiết thực vào việc bảo đảm an sinh xã hội, phúc lợi xã hội. Khuyến khích phát triển các mô hình an sinh xã hội tự nguyện ở cộng đồng, các doanh nghiệp cung ứng dịch vụ công cộng theo cơ chế phi lợi nhuận và các hình thức hợp tác công - tư. Đẩy mạnh các cuộc vận động xã hội như: ngày vì người nghèo, phong trào tương thân tương ái, xây dựng nhà tình nghĩa, nhà đại đoàn kết dân tộc...”*⁵

III. Hiện trạng hoạt động từ thiện-xã hội của Phật giáo Bình Dương

⁴ Vốn xã hội là một khái niệm mới dùng để chỉ một loại tài sản phi vật chất của mỗi cá nhân, mỗi gia đình, cộng đồng hay một quốc gia được tạo dựng qua quá trình thực hiện giữa các chủ thể xã hội (cá nhân, gia đình, nhóm người, cộng đồng, nhà nước). Chỉ số đo lường vốn xã hội được thể hiện ở khối lượng, chất lượng thông tin trao đổi, khả năng, mức độ hợp tác, sự hỗ trợ bên ngoài và độ bền vững của các mối quan hệ xã hội. Một người có thu nhập thấp nhưng họ cảm thấy yên tâm hơn trong cuộc sống khi họ thiết lập được xung quanh mình một mạng lưới xã hội gắn bó, thân thuộc gần gũi như anh em, họ hàng, bạn bè,... Nguồn: Dẫn theo Nguyễn Hải Hữu: *Cuộc chiến chống nghèo đói thực trạng và giải pháp*. Trong: Nhiều tác giả, *Đô thị hóa và vấn đề giảm nghèo ở Thành phố Hồ Chí Minh lý luận và thực tiễn*, Hà Nội, Nxb.Khoa học Xã hội, 2005, trang 90.

⁵ Nguồn: <http://phapluattp.vn/2010082511008622p0c1013/bao-dam-ngay-cang-tot-hon-an-sinh-xa-hoi-va-phuc-loi-xa-hoi-la-mot-noi-dung-chu-yeu-cua-chien-luoc-phat-trien-kinh-texa-hoi-20112020.htm>

Ngay từ khi tách tỉnh Sông Bé năm 1997, hoạt động từ thiện-xã hội của Phật giáo Bình Dương đã nhanh chóng phát triển, không chỉ ở phương diện chiều rộng mà còn cả ở chiều sâu, không chỉ dừng lại ở số lượng mà có cả chất lượng. Vì vậy, Thượng tọa Thích Huệ Thông nhận định: *“Phong trào làm từ thiện mạnh lên là vào năm tách tỉnh Sông Bé thành Bình Dương và Bình Phước. Hình như là vào năm 1997...”*⁶. Báo cáo Đại hội Đại biểu nhiệm kỳ VI (2002-2007) của Tỉnh Hội Phật giáo Bình Dương đã cho thấy những thành tích nổi bật trong hoạt động từ thiện-xã hội từ năm 1997 -2002 như sau: *“Trong nhiệm kỳ qua, Tỉnh hội Phật giáo đã tích cực vận động tăng ni phật tử tham gia công tác từ thiện tại địa phương, tham gia vào Hội Chữ Thập Đỏ các cấp. Tỉnh Hội đã thành lập được Hội Chữ Thập Đỏ Phật giáo tỉnh. Tham gia câu lạc bộ nuôi Bà mẹ Việt Nam Anh hùng và nuôi dưỡng được 11 Bà mẹ Việt Nam Anh hùng. Tổ chức nhiều chuyến cứu trợ cho đồng bào bị thiên tai lũ lụt, cứu trợ các vùng đồng bào dân tộc, gia đình chính sách và neo đơn, đỡ đầu cho các học sinh nghèo hiếu học, tặng 20 nhà tình nghĩa, 40 nhà tình thương, thăm và tặng quà cho Hội Người mù, cùng các tổ chức từ thiện khác với tổng trị giá trong nhiệm kỳ qua gần 8 tỷ đồng”*⁷. Tiếp đến, phát huy những thành tích đạt được, hoạt động này của Phật giáo Bình Dương từ năm 2002 -2007 đã phát triển vượt bậc: *“Nuôi dưỡng được 11 Bà mẹ Việt Nam Anh Hùng, bảo trợ và cấp học bổng cho gần 100 trẻ em nghèo hiếu học trong tỉnh. Hằng năm thăm và tặng hơn 4.000 phần quà gồm: Gạo, mì, đường, bột ngọt, muối, áo quần, mùng mền, thuốc men, ...và tiền mặt cho chương trình từ thiện trị giá mỗi phần từ 200.000 đ đến 500.000 đ. Tổng phần quà tặng trong 5 năm gần 2 tỷ đồng, tặng trên 50 chiếc xe lăn cho những người tàn tật. Xây dựng và bảo trợ được 2 lớp học tình thương chùa Thiên Hòa (Thuận An) cho 50 em, chùa Phật Học (thị xã Thủ Dầu Một) cho hơn 50 em,Xây dựng nôi súp tình thương cho những bệnh nhân nghèo ở Bệnh viện Đa khoa và Bệnh viện Y học dân tộc tỉnh mỗi tuần 2 ngày. Xây dựng được trên 30 căn nhà tình thương và hơn 20 căn nhà tình nghĩa....Hằng năm, tỉnh hội đều tham gia tổ chức nhiều chuyến đi cứu trợ cho đồng bào miền Trung và miền Tây Nam bộ...Tổng cộng nhiệm kỳ qua, tổng kinh phí mà Phật giáo*

⁶ Tư liệu phỏng vấn sâu Thượng tọa Thích Huệ Thông, Phó Ban Trị sự Tỉnh hội Phật Giáo tỉnh Bình Dương, tháng 9/2010, người thực hiện: Dương Hoàng Lộc.

⁷Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương, Báo cáo Đại hội đại biểu Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương nhiệm kỳ VI(2002-2007), ngày 23/4/2002, trang 9.

*Bình Dương toàn tỉnh Bình Dương đã góp phần vào chương trình từ thiện-xã hội trên 14 tỷ đồng. Qua những việc làm thiết thực của tập thể và các cá nhân trong Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương đã làm trong nhiệm kỳ vừa qua được Tỉnh ủy, Ủy ban và các ban ngành tỉnh Bình Dương đánh giá cao*⁸. Với những thành tích đó, tập thể Ban Trị sự Tỉnh hội và một số cá nhân đã được nhiều phần thưởng cao quý của nhà nước: Chủ tịch nước tặng Huân chương Lao động Hạng nhất cho Cố Hòa thượng Thích Minh Thiện- nguyên Trưởng Ban Trị sự và Cố Ni sư Thích Nữ Diệu Nghĩa- nguyên Phó Ban Trị sự, tặng Huân chương Lao động Hạng ba cho tập thể Tỉnh hội và 1 cá nhân trong Ban Thường trực Tỉnh hội. Đồng thời, Hội đồng Trị sự Trung ương Giáo hội Phật giáo Việt Nam tặng Bằng Tuyên dương công đức cho tập thể Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương. Ngoài ra, nhiều tăng ni, Phật tử trong tỉnh cũng danh dự được Thủ tướng Chính phủ và Hội đồng Nhân dân, Ủy ban Nhân dân, Ủy ban Mặt trận Tổ quốc tỉnh Bình Dương trao tặng nhiều Bằng khen, Huy chương, Kỷ niệm chương vì có nhiều thành tích đóng góp cho hoạt động từ thiện-xã hội⁹.

Một hoạt động nổi bật trong lĩnh vực từ thiện –xã hội ở Bình Dương, được người dân trong và ngoài tỉnh biết đến là Phòng khám Đa khoa Từ Thiện Long Bửu thuộc huyện Thuận An, do Tỳ kheo ni Thích Nữ Liên Thanh (bác sĩ Nguyễn Thị Kim Anh) sáng lập. Được thành lập và đưa vào hoạt động từ năm 2002, người thành lập phòng khám chủ trương đưa Y Phương minh của Phật giáo vào xã hội và đến với cộng đồng. Phòng khám này là bước chuyển tiếp đầu tiên, làm nền tảng cho công trình xây dựng Y Viện Phật giáo, tiến đến việc thiết lập một Bệnh viện Từ Thiện, phục vụ tăng ni , bệnh nhân nghèo, trẻ mồ côi, người khuyết tật, người già neo đơn khi đau yếu. Trong thời gian 5 năm (2002 -2007), phòng khám đã hình thành được cơ sở vật chất, với các khu vực: Đông y , Tây y, cận Lâm sàng, Dược, Dinh dưỡng, Phòng khám bệnh và phát thuốc cho bệnh nhân nghèo với số lượng trên 70.000 gồm bệnh nhân ở các vùng sâu, vùng xa trong và ngoài tỉnh Bình Dương. Có thể nói, đây là một mô hình hoạt động từ thiện xã hội thật sự hữu ích, mang tính chuyên nghiệp cao và hỗ trợ người dân rất tốt.

⁸ Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương, *Báo cáo Đại hội đại biểu Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương nhiệm kỳ VII(2007-2012)*, ngày 30/3/2007, trang 20-21.
⁹ Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương, *Báo cáo Đại hội đại biểu Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương nhiệm kỳ VII(2007-2012)*, ngày 30/3/2007, trang 21.

Gần đây nhất, trong năm 2009, kết quả hoạt động từ thiện-xã hội của Phật giáo Bình Dương được thể hiện bằng nhiều việc làm có ý nghĩa như thực hiện chương trình Tết cho người nghèo, tặng quà cho người nghèo ở địa phương nhân ngày Phật đản, tài trợ mổ tim, xây dựng nhà tình thương cho người nghèo ở huyện Phú Giáo, tặng 171 xe đạp cho học sinh nghèo đến trường, tổ chức cứu trợ đồng bào nghèo vùng lũ, ... Tổng số tiền mà Phật giáo Bình Dương phục vụ cho hoạt động từ thiện-xã hội trong năm 2009 lên đến 11.281.130.000 đồng¹⁰. Như vậy, chỉ riêng số kinh phí chi cho hoạt động này trong năm 2009 đã gần bằng tổng số tiền trong khoảng năm 2002-2007 (14 tỷ đồng). Trong nhiệm kỳ VII (2007-2012), số tiền đóng góp của Phật giáo Bình Dương trong lĩnh vực này gần 53 tỉ đồng. Hầu hết các cơ sở tự viện và tăng ni, phật tử đều hăng hái tích cực tham gia. Trước đó, nhằm chào mừng Hội thảo Hoàng pháp toàn quốc 2011 tại Bình Dương, dự kiến được tổ chức qui mô, trọng thể từ ngày 11 đến 14/3/2011, Thượng tọa Thích Huệ Thông cho biết cụ thể: *“Đó là một hội thảo, nhưng chúng tôi muốn nhân nó lên thành một lễ hội.... Đặc biệt, quan điểm của chúng tôi là tài pháp nhị thí, tức vừa thí pháp nhưng cũng đồng thời là thí tiền. Quan điểm được các vị hòa thượng ở Trung ương, nhất là Ban Hoàng pháp Trung ương đã tán thán công đức này. Chúng tôi đăng ký làm 100 căn nhà Tình Thương khoảng 2 tỷ, 1.000 chiếc xe đạp, khoảng hàng chục ca mổ tim và nhiều chương trình khác. Dự trù phải trên 5 tỷ....”*¹¹. Kết thúc hội thảo này, chương trình hoạt động từ thiện đã trao tặng được 100 căn nhà tình thương, 700 chiếc xe đạp cùng 10 ca mổ tim.

Nói chung, hiện nay, hoạt động từ thiện- xã hội của Phật giáo Bình rất mạnh mẽ và có nội lực lớn. Đó là quá trình phát triển một cách lâu dài với nhiều sự cố gắng và nỗ lực vì cộng đồng của các vị tăng ni, phật tử thấm nhuần tinh thần: *“Phụng sự chúng sanh là cúng dường cho chư Phật”*. Do vậy, số lượng kinh phí năm này nhiều hơn năm trước, nhiệm kỳ sau cao hơn nhiệm kỳ trước. Những thành tích trên đã được nhà nước ghi nhận thông qua nhiều huân chương, huy chương, bằng khen, ... cao quý được trao tặng cho tăng ni, phật tử mỗi năm. Điều này cho biết Phật giáo Bình Dương không những được tôn vinh mà còn khẳng định uy

¹⁰ Tỉnh Hội Phật giáo Bình Dương, *Báo cáo Tổng kết công tác Phật sự năm 2009 và Phương hướng hoạt động năm 2010*, ngày 25/1/2010, trang 11-12.

¹¹ *Tư liệu phỏng vấn sâu Thượng tọa Thích Huệ Thông*, Phó Ban Trị sự Tỉnh hội Phật Giáo tỉnh Bình Dương, tháng 9/2010, người thực hiện: Dương Hoàng Lộc.

tín, hiệu quả hoạt động xã hội của mình với các cấp chính quyền. Hoạt động từ thiện-xã hội của Phật giáo Bình Dương ngày càng phát triển cũng có nguyên nhân khách quan của nó. Đó là tốc độ phát triển kinh tế khá nhanh của tỉnh và do phát sinh nhiều vấn đề xã hội trong cuộc sống. Đồng thời, do khi tách tỉnh Sông Bé, một số vị tăng ni đã trở thành nòng cốt, đi đầu trong lĩnh vực từ thiện-xã hội của tỉnh Sông Bé tiếp tục điều hành các hoạt động Phật sự của Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương. Họ đã có khá nhiều kinh nghiệm trong việc tổ chức, vận động thực hiện, có nguồn hỗ trợ lớn, uy tín cá nhân cao với xã hội.

Nhằm hiểu hơn về hoạt động từ thiện xã hội của Phật giáo Bình Dương, có thể đi sâu tìm hiểu ở ba lĩnh vực chính: Nguồn kinh phí hoạt động, phạm vi và thời điểm hoạt động, hình thức hoạt động. Thời điểm tiến hành khảo sát từ năm 2005 đến năm 2010.

III. 1. Nguồn kinh phí hoạt động

Nguồn kinh phí cho hoạt động từ thiện-xã hội của Phật giáo Bình Dương từ năm 2005 đến năm 2009 như sau:

**Kinh phí hoạt động từ thiện xã hội của Phật giáo Bình Dương
(Giai đoạn 2005-2009)**

STT	Năm	Số lượng (ĐVT: VND)
1	2005	2.003.000.000
2	2006	1.970.000.000
3	2007	2.000.000.000 (hơn)
4	2008	?
5	2009	11.281.130.000

(**Nguồn:** Tổng hợp các Báo cáo tổng kết và phương hướng hoạt động Phật sự của Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương từ năm 2005 đến 2009)¹²

¹² Trong các báo cáo do Văn phòng Ban Trị sự Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương cung cấp cho chúng tôi không có báo cáo tổng kết hoạt động năm 2008, nên số liệu hoạt động từ thiện từ thiện xã hội năm 2008 không được thể hiện trong bảng này.

Từ năm 2005 đến nay, kinh phí hoạt động từ thiện-xã hội của Phật giáo Bình Dương không ngừng tăng lên để đáp ứng nhu cầu hoạt động. Đặc biệt, trong năm 2009, nguồn kinh phí tăng cao đột biến là do việc đẩy mạnh các hoạt động xã hội của Phật giáo Bình Dương ở một tầm cao mới và một số nhu cầu thiết thực của xã hội như: Chương trình Tết vì người nghèo do nhà nước phát động, hoạt động chào mừng kỉ niệm 63 năm ngày thành lập Hội Chữ Thập Đỏ, ủng hộ người dân gặp khó khăn trong hai cơn bão số 9 và số 11, chi phí của Trung tâm Nuôi dạy trẻ mồ côi và khuyết tật,...Điều này cho thấy, qua nguồn kinh phí chi cho hoạt động từ thiện-xã hội đã *chứng tỏ Phật giáo Bình Dương có tiềm lực huy động tài chánh rất lớn và thể hiện rõ nét tính linh hoạt, chủ động trong việc cùng chung tay đóng góp với xã hội, đặc biệt vào những lúc cần thiết.*

Mặt khác, nói về những nguồn đóng góp cho hoạt động từ thiện -xã hội của Phật giáo Bình Dương, Thượng tọa Thích Huệ Thông cho biết: *“Nói chung hoạt động từ thiện của Phật giáo chủ yếu là vận động sự phát tâm của Phật tử. Thật sự ra, mình bỏ tiền túi cũng có cái hay của nó, nhưng không thể hiện được cái tính quần chúng, cái tính tập thể. Thí dụ khi quý thầy tổ chức đi ủy lạo thì thông báo, kêu gọi Phật tử mỗi người có thể ủng hộ cái này cái kia. Tôi nghĩ rằng không chỉ ở Bình Dương mà còn ở cả nước, Phật giáo làm từ thiện là luôn kêu gọi sự đóng góp của các Phật tử, đặc biệt là các nhà doanh nghiệp là Phật tử”*¹³. Như vậy, việc kêu gọi sự đóng góp của phật tử trong hoạt động này chính là giúp họ khơi dậy lòng từ bi, biết hành thiện, tạo nhiều công đức và phước báu-theo quan niệm của Phật giáo. Ở Bình Dương, các cá nhân và tổ chức thường xuyên hỗ trợ hoạt động từ thiện của tỉnh hội thì rất phong phú, đa dạng. Ngoài các doanh nghiệp lớn như: Công ty Sơn mài Thành Lễ, Công ty Gốm sứ Minh Long,...thường xuyên đóng góp, còn có các nhóm phật tử chuyên làm từ thiện, luôn theo sát những đợt ủy lạo của các vị tăng, ni như: Nhóm Hoa Tình Thương của Phật tử Thanh Trí, Nhóm nôi súp tình thương của Phật tử An Khiêm¹⁴,.... Ngoài ra, tham gia cùng hoạt động này còn có đoàn Phật tử Việt Trinh và các

¹³ Tư liệu phỏng vấn sâu Thượng tọa Thích Huệ Thông, Phó Ban Trị sự Tỉnh hội Phật Giáo tỉnh Bình Dương, tháng 9/2010, người thực hiện: Dương Hoàng Lộc.

¹⁴ Chẳng hạn như nhân mùa Vu lan năm 2008, qua sự phát động Phật tử làm chương trình từ thiện của Tỉnh hội, nhóm Hoa Tình thương của Phật tử Thanh Trí cũng tổ chức thăm và tặng quà tại Trung tâm người già số 4, Trung tâm nuôi dạy trẻ tàn tật Phú Lợi,... với tổng trị giá 70 triệu đồng. Nhóm Nôi súp tình thương của Phật tử An Khiêm-chùa Hội Khánh cũng tổ chức chương trình tặng quà trong mùa vu lan với 200 phần quà trị giá 30 triệu. Nguồn:

văn nghệ sĩ ở Thành phố Hồ Chí Minh. Trong tháng 4 năm 2009, Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương phối hợp với Hội Chữ Thập Đỏ tỉnh đã tổ chức đoàn đến thăm và tặng 200 phần quà cho đồng bào dân tộc nghèo ở xã La Hlốp, huyện Chư Sê, tỉnh Gia Lai. Đoàn đã chia xẻ những khó khăn và đồng thời trao tặng 200 phần quà và tiền mặt trị giá 450.000 đồng/phần. Tổng trị giá 200 phần là 90 triệu đồng. Số quà trên do cố Hòa thượng Thích Minh Thiện vận động bà con phật tử chợ An Lạc, quận Bình Tân, Thành phố Hồ Chí Minh đóng góp¹⁵. Giải thích nguyên nhân có nguồn tài trợ khá phong phú, vững mạnh của Phật giáo Bình Dương, một ý kiến đã cho biết: “*Điều quan trọng là phải công khai tài chánh, công khai danh sách, số lượng, ... Có những nhà mạnh thường quân đến tham gia bố thí vô vụ lợi, họ đâu có cần gì đâu. Nhưng mà nói về phương pháp thì khi làm từ thiện chung thì người ta vẫn phải tin tưởng những người trong chùa hơn. Bởi vì những người trong chùa làm gì cũng rõ ràng. Về mặt tâm lý, về mặt nhân quả vừa cho họ thấy họ cũng có trách nhiệm gì về cộng đồng. Hầu hết những chương trình như vậy sẽ mang lại những thành công rất lớn... Đặc biệt, tôi có một vị tín chủ Phật tử rất tiếc là họ không nêu danh, họ làm từ thiện một năm cỡ năm mươi hai chục tỷ. Họ mổ một lần vài chục ca mổ tim. Vị này ở Thành phố Hồ Chí Minh nhưng rất thân tình với tôi, ủng hộ nhiều chương trình từ thiện ở thành phố và nhiều tỉnh khác. Bình Dương có nhu cầu gì về từ thiện thì tín chủ đó sẵn sàng ủng hộ. Đặc biệt là họ không cần bất cứ một cái gì. Nhiều khi tôi nói họ giống như một vị bồ tát vậy. Họ tuyệt đối không cần... ”¹⁶. Đặc biệt, trong năm 2008, để tạo nguồn kinh phí cho hoạt động từ thiện xã hội, Công ty Trách nhiệm Hữu hạn Thương mại Huệ Minh được thành lập, chuyên kinh doanh cung cấp gạo, lương thực, thực phẩm chay, ... Lợi nhuận của công ty sẽ dùng làm Quỹ Từ thiện chùa Hội Khánh. Công ty này còn tài trợ chính cho chương trình “*Ám no tình thương*”, mỗi tháng khoảng nửa tấn gạo để cung cấp cho từng hộ dân nghèo trên địa bàn tỉnh Bình Dương.*

Thiện Hưng, *Chương trình từ thiện trong mùa Vu lan báo hiếu của giới Phật giáo Bình Dương*, Trích trong: Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương, *Bản tin Hương sen số 2*, ngày 15/9/2008, trang 5.

¹⁵ Văn Sang, *Tặng 200 phần quà cho đồng bào nghèo tỉnh Gia Lai*. Trích trong: Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương, *Bản tin Hương sen số đặc biệt*, ngày 16/7/2008, trang 5.

¹⁶ *Tư liệu phỏng vấn sâu Thượng tọa Thích Huệ Thông*, Phó Ban Trị sự Tỉnh hội Phật Giáo tỉnh Bình Dương, tháng 9/2010, người thực hiện: Dương Hoàng Lộc.

Qua các tư liệu trên, nguồn kinh phí hoạt động từ thiện-xã hội của Phật giáo Bình Dương là rất lớn, với nhiều nguồn đóng góp khác nhau ở trong và ngoài tỉnh, thu hút nhiều tầng lớp, nhiều giới trong xã hội tham gia ủng hộ. Điều này cho thấy, hiệu quả và uy tín hoạt động của các vị tăng ni lãnh đạo Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương không chỉ ở phạm vi trong mà còn vượt ra ngoài, đặc biệt ở Thành phố Hồ Chí Minh. Phương thức hoạt động chủ yếu của họ là kêu gọi ủng hộ và luôn đi kèm với tính công khai, minh bạch về tài chánh, cho nên đã tạo được lòng tin trong tín đồ Phật tử và nhân dân. Vì thế, trong thời gian tới, hoạt động này của Phật giáo Bình Dương sẽ còn tiếp tục phát triển rộng rãi, thu hút nhiều nguồn kinh phí từ nhiều nơi và ngày càng khẳng định thế mạnh của mình trong việc thực hiện tinh thần cứu khổ cứu nạn của đức Phật đến chúng sinh.

III.2. Phạm vi và thời điểm hoạt động

Nói chung, phạm vi hoạt động từ thiện-xã hội của Phật giáo Bình Dương ở một diện rộng, chứ không đóng khung trong phạm vi tỉnh Bình Dương. Chẳng hạn như năm 2005, theo Báo cáo tổng kết hoạt động của Tỉnh hội: “*Cũng như mọi năm, năm nay Tỉnh hội lại gia tăng công tác từ thiện vì trong nước xảy ra nhiều thiên tai, lũ lụt ở miền Bắc, miền Trung và sóng thần ở nước bạn*”¹⁷. Đến năm 2007, Đoàn Hoàng pháp của Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương đã làm 3 chuyến từ thiện: Chuyến viếng thăm Trung tâm Nuôi dưỡng người già cô đơn và trẻ em mồ côi số 4 tại huyện Phú Giáo, chuyến viếng thăm vụ việc sập cầu Cần Thơ, chuyến thăm viếng và thuyết giảng phát quà tại các tỉnh Tây Nguyên với tổng trị giá hơn 800 triệu. Chuyến từ thiện của Ban Từ thiện-Xã hội tỉnh do cố Hòa Thượng Thích Minh Thiện dẫn đoàn đến Gia Lai vào trung tuần tháng 9 năm 2007 với tổng trị giá là 300 triệu¹⁸. Trong thời điểm cuối 2009, trước những tổn thất do cơn bão số 11 đi qua để lại những hậu quả nặng nề cho đồng bào các tỉnh Đăk Lăk, Bình Định, Phú Yên, Tỉnh hội đã tổ chức nhiều đoàn cứu trợ đến tỉnh này với tổng trị giá trên 4 tỷ đồng¹⁹. Đặc biệt, trong hoạt động từ thiện, Phật tử Bình Dương còn có sự kết hợp với Phật giáo ở các tỉnh Đồng Nai, Thành phố Hồ Chí

¹⁷ Tỉnh Hội Phật giáo Bình Dương, *Báo cáo Tổng kết công tác Phật sự năm 2005 và Phương hướng hoạt động năm 2006*, ngày 7/12/2005, trang 11-12

¹⁸ Tỉnh Hội Phật giáo Bình Dương, *Báo cáo Tổng kết công tác Phật sự năm 2007 và Phương hướng hoạt động năm 2008*, ngày 11/1/2006.

¹⁹ Ngọc Trinh, *Tỉnh hội Phật giáo trên 4 tỷ đồng cứu trợ đồng bào bão lũ*. Trích trong: Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương, *Bản tin Hương sen số 17*, ngày 15/12/2009, trang 6.

Minh. Ngày 4/4/1010, đoàn Phật tử ở những nơi đây đã tổ chức đi làm từ thiện tại các vùng sâu vùng xa của tỉnh Bạc Liêu. Hàng chục Phật tử là những chủ doanh nghiệp, mạnh thường quân đã tặng 200 phần quà gồm quần, áo, gạo, mì gói, trị giá 150.000 đồng/phần²⁰. Phạm vi hoạt động từ thiện-xã hội của Phật giáo Bình Dương trong những năm qua là rất rộng: Từ ở các tỉnh miền Trung và Tây Nguyên cho đến miền Đồng bằng Sông Cửu Long. Khi đồng bào các vùng này chẳng may gặp thiên tai thì họ có mặt để kịp thời hỗ trợ, giúp đỡ bằng hiện vật, tiền bạc để góp phần xoa dịu nỗi đau mất mát. Điều này cho thấy được sự chủ động, sáng tạo của họ, đặc biệt luôn hưởng ứng, kết hợp với các hoạt động cứu trợ của chính quyền đi đến những nơi gặp khó khăn. Mặt khác, đây còn là biểu hiện việc thực hành tinh thần từ bi rộng rãi, vô ngại của những người con Phật.

Còn thời điểm hoạt động từ thiện-xã hội của Phật giáo Bình Dương thì rất nhiều và gắn liền với nhiều dịp lễ kỷ niệm và một số lễ hội khác trong năm. Chẳng hạn như năm 2009, thực hiện chương trình “*Tết vì người nghèo*” do nhà nước phát động, trong dịp tết cổ truyền của dân tộc, Hòa thượng Thích Minh Thiện đã đi thăm và phát quà cho các Hội người mù trên địa bàn toàn tỉnh. Trong mùa Phật đản năm 2009, thể hiện tinh thần ban vui cứu khổ của Phật giáo, Ban Từ thiện trực thuộc Tỉnh hội đã phối hợp cùng Phật tử chùa Hội Khánh đã cho và tặng quà cho người nghèo trong địa phương với tổng trị giá số quà là 120 triệu đồng. Kỷ niệm 63 năm ngày thành lập Hội Chữ Thập Đỏ, Hội Chữ Thập Đỏ tỉnh Bình Dương tổ chức Lễ tuyên dương Tám lòng vàng cho 12 vị tăng ni và Phật tử trên tổng số 73 đại biểu. Dịp này, giới Phật giáo Bình Dương đã tặng 173 chiếc xe đạp cho các em học sinh nghèo hiếu học²¹. Đặc biệt, vào dịp rằm tháng bảy mỗi năm, phần lớn các chùa trên địa bàn tỉnh Bình Dương đều có làm từ thiện như: Phát quà, trao tiền,... Ngoài ra, Phật giáo Bình Dương còn tổ chức các hoạt động từ thiện khác mỗi vào dịp trung thu, khai trường, ngày thương binh liệt sĩ,... và một số lúc có bão, lũ lụt đột xuất ở các địa phương khác. Nhìn chung, các hoạt động đó được tiến hành thường xuyên để phù hợp với hoàn cảnh, nhu cầu của các đối tượng xã hội được thụ hưởng. Nhưng chủ yếu nhất vẫn là những hoạt động từ thiện vào dịp

²⁰ Quỳnh Như, *Đoàn Phật giáo tặng quà từ thiện*. Trích trong: Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương, *Bản tin Hương sen số 21*, ngày 15/4/2009, trang 5.

²¹ Tỉnh Hội Phật giáo Bình Dương, *Báo cáo Tổng kết công tác Phật sự năm 2009 và Phương hướng hoạt động năm 2010*, ngày 25/1/2010, trang 11-12.

rằm tháng bảy và tết nguyên đán hằng năm, vì nó có ý nghĩa riêng. Theo quan niệm Phật giáo, ngày rằm tháng bảy mỗi năm là dịp để tăng ni, phật tử tổ chức nhiều hoạt động từ thiện để cầu phước cho cứu huyền thất tổ đã quá vãng, đồng thời giúp cho bản thân được an lạc, hạnh phúc. Thượng tọa Thích Huệ Thông nhấn mạnh: “Ở Bình Dương, hầu hết chùa nào cũng phát quà từ thiện cho bà con nghèo vào dịp Lễ Vu lan”²². Vào dịp tết nguyên đán, để giúp cho những người nghèo có được một cái tết đầm ấm, no đủ và đồng thời tạo công đức cho bản thân nhằm gặt hái nhiều thành công trong năm mới, Phật tử Bình Dương, dưới sự hướng dẫn của các vị tăng ni, đã tổ chức làm từ thiện-xã hội rất nhiều, thông qua nhiều hình thức khác nhau như tặng quà, phát gạo, hỗ trợ tiền và thực phẩm,....

III.3. Hình thức hoạt động

Nhìn tổng thể, hình thức hoạt động từ thiện-xã hội của Phật giáo Bình Dương ngày càng phong phú và mở rộng để hỗ trợ cho các đối tượng xã hội, đặc biệt có phối hợp chặt chẽ với các cơ quan, tổ chức của nhà nước và xã hội. Qua quá trình tìm hiểu, có thể khái quát một số hình thức hoạt động từ thiện-xã hội của Phật giáo Bình Dương hiện nay như sau:

– Thứ nhất, đó là hoạt động cứu trợ cho bà con vùng lũ hằng năm của Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương. Như đã trình bày, mỗi khi và bất kỳ ở đâu có người dân gặp cảnh màn trời chiếu đất, đói kém do bão lũ tàn phá, thì lúc đó tỉnh hội lại phát động tăng ni, phật tử cùng đóng góp tham gia cứu trợ. Đến cứu trợ cho người dân, họ mang theo gạo, mì, quần áo, tiền,.... để chia sẻ với bà con. Không chỉ vậy, họ còn mang theo những tấm lòng vì đồng bào ruột thịt như phát biểu của Thượng tọa Thích Huệ Thông trong chuyến đi cứu trợ bà con miền Trung và Tây Nguyên sau cơn bão số 9 (năm 2009): “Chúng tôi mang theo những tấm lòng từ bi của những người con Phật đến với bà con vùng lũ. Dù món quà không lớn nhưng chúng tôi hy vọng giúp bà con giải quyết phần nào những khó khăn sau cơn bão lũ. Điều đó thể hiện tinh thần ban vui, cứu khổ của người con Phật trong đời sống hằng ngày”²³. Đó là

²² Tư liệu phỏng vấn sâu Thượng tọa Thích Huệ Thông, Phó Ban Trị sự Tỉnh hội Phật Giáo tỉnh Bình Dương, tháng 9/2010, người thực hiện: Dương Hoàng Lộc.

²³ Diệu Quang, Phật giáo Bình Dương đến với đồng bào vùng lũ. Trích trong: Trích trong: Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương, *Bản tin Hương sen số 16*, ngày 15/11/2009, trang 17.

một ví dụ điển hình về tấm lòng từ bi của những người con Phật đã không quản ngại khó khăn để chia sẻ hoạn nạn đến với đồng bào của mình.

_Thứ hai, Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương thường xuyên tổ chức và phát động các huyện, thị tham gia hoạt động thăm viếng, trao tặng quà cho người già neo đơn, trẻ mồ côi, người mù, người bị nhiễm chất độc màu da cam, gia đình chính sách, tặng xe lăn cho người tàn tật... vào các dịp lễ, tết nhằm hỗ trợ họ có thêm niềm vui trước sự quan tâm của xã hội. Thiết nghĩ, đây là một hoạt động mang tính nhân văn sâu sắc của Phật giáo Bình Dương. Bởi vì, những đối tượng này rất cần được sự quan tâm của toàn xã hội hiện nay. Họ là những người yếu thế, mất khả năng tự nuôi sống bản thân và gặp nhiều bất hạnh trong cuộc sống.

_ Thứ ba, *hoạt động nuôi dưỡng các Mẹ Việt Nam Anh hùng và trao tặng nhà tình thương, tình nghĩa được Phật giáo Bình Dương thường xuyên quan tâm.* Tổng kết nhiệm kỳ 2002-2007, Tỉnh Hội Phật giáo Bình Dương nuôi dưỡng được 11 Bà mẹ Việt Nam Anh Hùng, Bảo trợ và cấp học bổng cho gần 100 trẻ em nghèo hiếu học toàn tỉnh,...²⁴. Hình thức trao tặng nhà tình thương cho các mẹ và người nghèo cũng được Tỉnh hội và các huyện hội chú trọng. Báo cáo Tổng kết công tác công tác Phật sự năm 2006 cho biết: Ban Đại diện Phật giáo Thị xã Thủ Dầu Một đã trao tặng 4 căn nhà tình thương, huyện Dĩ An trao 1 căn, huyện Tân Uyên trao 2 căn, huyện Phú Giáo trao 2 căn nhà, huyện Bến Cát trao 1 căn, huyện Dầu Tiếng trao tặng 2 căn²⁵. Trong 6 tháng đầu năm 2007, Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương đã trao tặng gần 10 căn nhà tình thương²⁶. Riêng cá nhân Thượng tọa Thích Huệ Thông, trong 6 tháng đầu năm 2009, đã vận động tín chủ chùa Hội Khánh xây dựng được 3 căn nhà tình thương cho đồng bào nghèo Phú Giáo với tổng trị giá lên đến hơn 50 triệu đồng²⁷. Đây là những nghĩa cử cao đẹp của người tín đồ Phật giáo. Bởi vì, điều đơn giản nhất để giúp họ có được điều kiện sống tốt, tạo cơ hội vươn lên, thì không gì bằng hỗ trợ cho họ một mái nhà để trú ngụ, mà theo quan niệm của người Việt Nam thì: “*có an cư mới lạc nghiệp*”.

²⁴ Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương, *Báo cáo Đại hội đại biểu Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương nhiệm kỳ VII(2007-2012)*, ngày 30/3/2007, trang 19.

²⁵ Tỉnh Hội Phật giáo Bình Dương, *Báo cáo Tổng kết công tác Phật sự năm 2006 và Phương hướng hoạt động năm 2007*, trang 8.

²⁶ Tỉnh Hội Phật giáo Bình Dương, *Báo cáo Tổng kết công tác Phật sự năm 2007 và Phương hướng hoạt động năm 2008*, ngày 11/1/2008, trang 10.

²⁷ Tỉnh Hội Phật giáo Bình Dương, *Báo cáo Tổng kết công tác Phật sự năm 2009 và Phương hướng hoạt động năm 2010*, ngày 25/1/2010, trang 11.

_ Thứ tư, vào tháng 10 năm 2007, *Tỉnh Hội Phật giáo Bình Dương* còn thành lập thêm *Trung tâm Nuôi dưỡng trẻ mồ côi và người già cô đơn tại chùa Bồ Đề Đạo Tràng do Ni sư Thích Nữ Từ Thảo làm giám đốc*. Điều này thể hiện hoạt động từ thiện xã hội của Phật giáo Bình Dương đã phát triển về chiều sâu, mang tính chuyên nghiệp cao, tạo uy tín lớn với xã hội. Ngoài ra, tại chùa Phật Học (thị xã Thủ Dầu Một, tỉnh Bình Dương) còn tổ chức lớp học tình thương cho trẻ em nhập cư, trẻ lang thang bán vé số học văn hóa. Hiện nay, việc giúp đỡ trẻ em mồ côi, lang thang, không nơi nương tựa là một yêu cầu cấp bách của xã hội ta. Nếu để các em bị vứt bỏ ra đường, thiếu người chăm sóc, mất cơ hội học hành là một vấn nạn của cho xã hội trong tương lai. Cho nên, những hành động quý báu trên của các vị tăng ni chính là cùng chung tay, giúp sức với xã hội để hỗ trợ các em, không chỉ lo cái ăn cái mặc hàng ngày mà còn tạo điều kiện để các em vươn xa hơn thông qua con đường học vấn.

_ Thứ năm, *giới Phật giáo Bình Dương* còn thường xuyên tổ chức hoạt động tài trợ mổ tim cho người dân trên địa bàn tỉnh, đặc biệt là cho các trẻ em bị bệnh tim bẩm sinh. Trong năm 2009, với sự vận động của Hội Chữ Thập đỏ, Thượng tọa Thích Huệ Thông đã vận động được quý tín chủ chùa Hội Khánh đóng góp được 10 ca mổ tim, với trị giá mỗi ca là 50 triệu đồng²⁸. Trước đó, năm 2008, hành trình đến với trái tim lạnh lặn của các em bị tim bẩm sinh có công lớn từ những người mang trái tim nhân ái với 12 ca mổ tim có kinh phí 607 triệu đồng. Đó là số tiền do Hòa thượng Thích Minh Thiện, Thượng tọa Thích Huệ Thông vận động Phật tử làm từ thiện, sự tài trợ của Ngân hàng ACB và diễn viên điện ảnh Việt Trinh cùng đoàn làm phim, nhà sản xuất bộ phim "Duyên trần thoát tục"²⁹. Thay mặt cho những trẻ được giúp đỡ, một người mẹ đã nói: "Ơn đức của các quý sư thầy và những tấm lòng từ bi cứu khổ, không biết chúng tôi trả thế nào cho hết"³⁰.

_ Thứ sáu, *Phật tử và tăng ni Phật giáo tỉnh Bình Dương* thường xuyên tổ chức các bữa ăn từ thiện cho người nghèo ở một số chùa như: Chùa Thiên Hòa, chùa Thuận Thiên,... Ngoài ra, họ còn tổ chức phục vụ nồi súp tình thương, nồi cháo tình thương,... theo

²⁸ Tỉnh Hội Phật giáo Bình Dương, *Báo cáo Tổng kết công tác Phật sự năm 2009 và Phương hướng hoạt động năm 2010*, ngày 25/1/2010, trang 11.

²⁹ Quỳnh Như, *Hành trình của trái tim nhân ái*. Trích trong: Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương, *Bản tin Hương sen số 1*, ngày 15/8/2008, trang 27.

³⁰ Ngọc Trinh, *Những trái tim của tình thương*. Trích trong: Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương, *Bản tin Hương sen số 7* ngày 15/2/2009, trang 21.

định kỳ cho các bệnh nhân nghèo ở bệnh viện. Trong một bài phỏng vấn trên Bản tin Hương Sen, theo Thượng tọa Thích Thiện Châu-Chánh Đại diện Phật giáo thị xã Thủ Dầu Một cho biết: Ngay từ năm 1999, Đại đức Thích Minh Vũ-trụ trì Chùa Phổ Thiện Hòa đã thành lập bếp ăn từ thiện tại Bệnh viện Đa khoa tỉnh Bình Dương. Hiện, hàng ngày bếp ăn từ thiện cung cấp hàng trăm suất ăn cho bệnh nhân và người nhà bệnh nhân có hoàn cảnh khó khăn. Bệnh nhân cũng được cho nước sôi mỗi ngày. Nguồn kinh phí để thực hiện bếp ăn từ sự giúp đỡ của chính quyền, của các nhà hảo tâm, của các phật tử³¹. Đạo Phật luôn nhấn mạnh đến hạnh nguyện bố thí vì hạnh phúc của mọi người. Bố thí tài vật là một loại bố thí cần thiết để giúp đỡ cho con người có cái ăn, cái mặc trong lúc họ gặp khó khăn.

Qua tìm hiểu quá trình, đặc điểm hiện trạng của hoạt động từ thiện -xã hội Phật giáo Bình Dương cho thấy: Hoạt động này không ngừng lớn mạnh và phát triển, ngày càng phong phú và đa dạng về hình thức thể hiện, linh hoạt, chủ động và sáng tạo, có sự ủng hộ lớn từ chính quyền địa phương, sự đóng góp của đông đảo tín đồ phật tử trong và ngoài tỉnh hưởng ứng, lòng nhiệt tình của các vị tăng ni. Tất cả đều hướng đến một xã hội tốt đẹp, ngày một bớt đi những nỗi đau, những mảnh đời bất hạnh và thêm nhiều tiếng cười, niềm hạnh phúc. Thông qua các hoạt động từ thiện-xã hội đó, không chỉ các tăng ni, phật tử, mà các thành phần xã hội khác ở Bình Dương có thêm nhiều cơ hội giúp ích cho xã hội. Những hoạt động từ thiện-xã hội của tăng ni, Phật tử Bình Dương là một cánh tay hỗ trợ cùng nhà nước trong việc thực hiện tốt chính sách an sinh và phúc lợi xã hội trong thời gian qua. Do vậy, các cấp chính quyền địa phương cần phải có kế hoạch hợp tác một cách chặt chẽ, sự ủng hộ và phối hợp hoạt động trong lĩnh vực này để nâng cao hiệu quả, chất lượng hoạt động trong thời gian tới.

IV. Kiến nghị và giải pháp

Phật giáo Bình Dương luôn chủ trương hoạt động từ thiện-xã hội là một trong những hoạt động trọng tâm trong công tác Phật sự, xem đó là một nhịp cầu về mối quan hệ giữa đạo với đời, xây dựng uy tín với chính quyền và các tầng lớp nhân dân. Vì vậy, thiết nghĩ trong thời gian tới, bản thân các hoạt động từ thiện của Tỉnh hội phải luôn luôn đổi mới,

³¹ Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương, *Bản tin Hương sen số 2 (ngày 15/9/2008)*, trang 11.

sáng tạo, linh hoạt và phải nhắm đến các đối tượng xã hội kịp thời, đúng lúc, đúng đối tượng. Ở đây, hoạt động từ thiện-xã hội của Phật giáo Bình Dương phải hướng đến cơ sở, từng địa phương cụ thể và phải mang tính lâu dài, thông qua vai trò của các tăng, ni trụ trì ở các tự viện trong tỉnh. Cách làm từ thiện-xã hội mang tính bền vững, hiệu quả và lâu dài không phải thỉnh thoảng đến dịp hay lúc địa phương gặp vấn đề mới tổ chức những chuyến đi từ thiện mà là thông qua vai trò của tăng, ni ở địa phương để thực hiện nhiệm vụ này một cách thường xuyên bằng những kế hoạch phù hợp với nhu cầu cần hỗ trợ của người dân, đặc biệt ở các vùng sâu, xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số.

Trong thời gian tới, để tăng cường chiều sâu hoạt động từ thiện-xã hội hơn nữa, Tỉnh Hội Phật giáo Bình Dương cần thành lập một trung tâm hoạt động từ thiện-xã hội nhằm tập hợp đông đảo tăng ni, Phật tử có tâm huyết để phối hợp hoạt động cùng với chính quyền địa phương và một số các cơ sở hoạt động từ thiện-xã hội khác trên địa bàn tỉnh. Đây là vấn đề không khó đối với tỉnh hội. Trung tâm này sẽ là đầu mối hỗ trợ các hoạt động từ thiện -xã hội của các tự viện trong tỉnh. Ngoài ra, hoạt động từ thiện-xã hội của Phật giáo Bình Dương cần được tổ chức mang tính hệ thống, có cơ chế hoạt động và giám sát thống nhất, sự hỗ trợ vật chất phải đầy đủ từ trên xuống dưới. Những cơ sở xã hội này, thông qua việc tổ chức mang tính hệ thống và giúp đỡ của tỉnh hội, sẽ duy trì được hoạt động lâu dài, hiệu quả và được hỗ trợ khi gặp khó khăn, được trao đổi và học tập kinh nghiệm, cùng tham gia tập huấn kỹ năng,...Đồng thời, với những mô hình hoạt động hiệu quả như Trung tâm Nuôi dạy trẻ mồ côi và người già tại chùa Bồ Đề Đạo Tràng, Phòng khám Đa khoa từ thiện chùa Long Bửu, tỉnh hội cần nên biểu dương và nhân rộng hai mô hình đó, đặc biệt ở các địa phương vùng sâu vùng xa, vùng nông thôn nghèo.

Muốn công tác từ thiện-xã hội có chiều sâu, nâng tầm thì rất cần có nhiều vị tăng ni, Phật tử hoạt động từ thiện-xã hội ở Bình Dương được đào tạo bài bản về nghiệp vụ công tác xã hội. Được biết, Tỉnh hội đã cử ba vị đi học lớp đào tạo về Công tác xã hội do Ban Từ thiện-xã hội Trung ương Giáo hội Phật giáo Việt Nam tổ chức vào năm 2007 tại Học viện Phật giáo Việt Nam Thành phố Hồ Chí Minh. Những hoạt động của Ni sư Thích Nữ Từ Thảo- người đã từng tốt nghiệp khóa học này, đã cho thấy tính hiệu quả của nó. Trong thời gian tới, Ban Từ thiện-xã hội của Phật giáo Bình Dương cần tính đến việc hỗ trợ và giúp đỡ những người nhập

cur, công nhân, trẻ mồ côi, người neo đơn, các nhóm dễ bị tổn thương trong xã hội và các đối tượng xã hội khác (người nghiện, người bị nhiễm HIV,...). Trong những năm qua, Bình Dương là địa phương có kinh tế phát triển mạnh. Nhưng đi kèm theo đó là các vấn đề xã hội đang phát sinh như: Chất lượng sống của người nhập cư và công nhân xuống thấp, tệ nạn xã hội gia tăng, ô nhiễm môi trường báo động, tỷ lệ thất nghiệp cao,... Khác với hoạt động từ thiện xã hội với ý nghĩa hỗ trợ vật chất mang tính nhất thời, công tác xã hội thúc đẩy sự thay đổi trong xã hội, thúc đẩy việc giải quyết các vấn đề trong quan hệ giữa con người, trao quyền và giải phóng con người đem lại sự bình yên cho xã hội. Vận dụng lý thuyết về hành vi của con người và các hệ thống xã hội, công tác xã hội can thiệp vào các mặt ở đó con người tác động với môi trường sống của họ. Nguyên tắc về quyền con người và công bằng xã hội là cốt lõi của xã hội. Ở Việt Nam, công tác xã hội được hiểu là một hoạt động có tính phát triển cao dựa trên những phương pháp và nguyên lý đặc biệt với mục đích hỗ trợ cá nhân, nhóm người, cộng đồng giải quyết các vấn đề xã hội-vì thế công tác xã hội có nhiệm vụ là vì hạnh phúc của người dân và bình an của xã hội³². Tỉnh hội Phật giáo Bình Dương nên có kế hoạch phối hợp đào tạo chứng chỉ Công tác xã hội cho các tăng ni, Phật tử trong tỉnh quan tâm đến lĩnh vực này tại Trường Trung cấp Phật học. Thiết nghĩ, thông qua các hoạt động tham vấn, tâm tình, trao đổi, vận dụng khéo léo giáo lý đạo Phật của tăng ni, Phật tử chắc chắn sẽ giúp họ xả bỏ bớt những lo lắng, đau buồn và thêm nguồn vui sống để vươn lên. Muốn làm tốt điều này, người tham gia cũng nên được trang bị những kiến thức về xã hội, về tâm lý và sức khỏe cùng với một số kỹ năng như tham vấn tâm lý, giao tiếp công chúng, truyền thông, tổ chức sự kiện,...

³²Nguyễn Hải Hữu (chủ biên), *Khung kỹ thuật phát triển nghề công tác xã hội*, Hà Nội, Nxb.Thống kê, 2009, trang 7.